

Адміністративно-правовий статус суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні

Administrative and legal status subjects that infringe on the independence of the judiciary in Ukraine

Сергій Кічмаренко

Ключові слова:

адміністративний, незалежність, статус, справедливість, суд, суддя.

Key words:

administrative, court, independence, judge, justice, status.

Постановка проблеми. Основним завданням у розвитку правосуддя є утвердження незалежності судової гілки влади. Згідно з Конституцією та чинним законодавством України кожен суд повинен незалежно та неупереджено розглядати судові справи й гідно забезпечувати права й свободи кожного громадянина.

Проте на шляху реалізації цього аспекту виникають деякі проблеми, які пов'язані з фінансовою частиною, прозорістю правосуддя, структурними гарантіями та багатьма іншими чинниками. Усім відомо, що ознакою справжньої правової держави є відокремленість судової влади від виконавчої та законодавчої гілок влади, тому тільки в такому разі може йтися про незалежність суду. Суддівська недоторканість є не привілеєм, а суто публічно-правовим аспектом, який повинен допомогти забезпечити незалежне, неупереджене та справедливе правосуддя. Однак не всі дотримуються цих приписів, посягаючи на незалежність судової влади; деякі владні суб'єкти обирають різні важелі впливу, за допомогою яких намагаються повернути рішення суду на свою користь. Одні обирають толерантний або компроматний психологічний тиск, здійснений шляхом телефонного «псевдо-права», інші, грубо зриваючи судові засідання, ображають конкретного суддю чи погрожують йому. Ще однією проблемою в цій сфері є опосередкований тиск адвокатів, які намагаються підкупити суддів, а коли це не виходить, то вдаються до різних засобів юридичної казуїстики, щоб розвалити чи хоча б максимально затягнути юридичну справу.

Ці слова підтверджують і самі судді. За даними емпіричних досліджень про здійснення тиску на суддів під час вирішення справи 30,6% опитаних суддів суб'єктом порушення їхньої незалежності назвали представників державних органів, 15,4% – громадські організації, 10,8% – засоби масової інформації, 23,4% – громадян¹. На наш погляд, першою причиною такої ситуації є неналежний рівень забезпеченості незалежності судової гілки влади в поєднанні з невиконанням судових рішень та неуккомплектованістю суддівського апарату. Тому проблема адміністративно-правового статусу суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади, є актуальною.

Стан дослідження проблеми. Проблему адміністративно-правового статусу суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні, досліджували такі вчені-правники, як С. Аскеров, С. Бондар, В. Галунько, О. Дручек, М. Запорожець, А. Іванишук, Р. Ігонін, Ю. Касараба, В. Кириченко, Г. Кравчук, В. Кривенко, Р. Куйбіда, Н. Литвин, А. Мукшименко, І. Назаров, О. Прокопенко, В. Тісногуз, А. Філіппов, І. Хитра, Z. Aziz, N. Garouira, T. Ginsburg, та ін. Проте аналізованої нами проблематики вони торкалися лише опосередковано, досліджуючи більш загальні, спеціальні чи суміжні чинники.

Виклад основного матеріалу. Згідно з тлумачним словником української мови поняття «статус» – це певний стан чого-небудь². Згідно з теорією права правовий статус людини – це юридично закріплене становище людини в суспільстві, відповідно до якого фізична особа як суб'єкт права вступає в правовідносини, координує свою діяльність і поведінку в суспільстві³.

¹ Мізрах І. «Бути чи не бути» незалежності суддів в Україні? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mizrahigor.wordpress.com.

² Новий словник української мови: у 3 т. / укл. В. Яременко, О. Сліпушко. – Київ: Аконті, 2008. – 864 с.

³ Скакун О. Теорія прав і держава: [підручник] / О. Скакун. – К., Алерта, 2011. – 524 с.

На думку Б. Ринажевського правовий статус суб'єктів права складається з об'єктивних, фактично існуючих елементів, які можна пізнати комплексно, виявивши та проаналізувавши такі елементи. Усвідомивши правовий статус як цілісну систему, серед його структурних елементів можна виділити головні та з'ясувати характер їхніх взаємозв'язків із середовищем функціонування. Застосовуючи системний метод дослідження, можна визначити поняття «правовий статус» як комплексне юридичне явище, що визначає статус (становище) суб'єкта в відповідній системі, відокремити його статистичні й допоміжні елементи⁴.

Професор А. Куліш зазначив, що питання правового статусу державного органу в юридичній літературі донедавна зводилося головним чином до визначення його компетенції, установленого законодавством кола прав та обов'язків⁵. Однак ми вважаємо, що такі визначення є недостатніми та не повністю розкривають зміст поняття, що зумовлює розбіжності думок учених у цій галузі та подальше дослідження тематики. Дійсно, поняття правового статусу є досить багатограним, коли йдеться про конкретні суспільно-правові відносини. Крім того, треба зазначити, що цей інститут правознавства не має однозначного доктринального та законодавчого оформлення.

Слід з'ясувати, що ж вкладається в поняття саме адміністративно-правового статусу. Професор В. Галунько вважає, що до змісту адміністративно-правового статусу особи включаються такі юридичні елементи: 1) публічні суб'єктивні права та юридичні обов'язки; 2) обсяг і характер правосуб'єктності; 3) адміністративна відповідальність; 4) у деяких випадках – дисциплінарна відповідальність посадових осіб публічної адміністрації⁶. Це визначення є найбільш повним та дає нам можливість сформулювати поняття адміністративно-правового статусу суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні. Отже, це взаємопов'язаний комплекс обов'язків та відповідальності за незаконне втручання в роботу суддів приватних осіб або державних службовців, які у зв'язку зі своїми протиправними діями створюють загрозу незалежності судової системи, а також порушують її нормальне функціонування, що призводить до порушення прав людини.

На думку С. Козуліної, одним із найгостріших питань державної правової політики сьогодні є ефективність реалізації громадянами своїх прав і свобод, яка безпосередньо залежить від ступеня забезпечення їх надійної охорони та захисту, що здійснюються відповідними органами держави⁷.

Професор Чиказького університету З. Азіз стверджує, що незалежність судової влади витікає з принципу розподілу влад, сформованого французьким мислителем Ш. де Монтеск'є, який вважав, що свобода буде втрачена, якщо судова влада не відділиться від законодавчої й виконавчої влади. Поділ повноважень влади на законодавчі, виконавчі й судові функції органів державного управління як окремих і незалежних органів обмежує можливість зловживань із боку уряду та збалансовує всі три гілки влади. Наприклад, презентуючи Білль про права (США), Джеймс Медісон визначав, що «незалежні суди справедливості» є хранителями прав і непроникним оплотом проти будь-якого незаконного впливу. З цієї точки зору соціальна цінність незалежності судової влади полягає в тому, що вона є потужним інструментом охорони права громадян, найкращою гарантією їхніх свобод і неупередженого правосуддя⁸.

Сучасні конституційні системи демонструють різноманіття механізмів взаємодії законодавчої, виконавчої та судової гілок влад, а це означає, що первинна доктрина розподілу влад втратила частину своєї догматичної чистоти⁹. Норми Конституції України є правильними, адже згідно зі ст. 6 Основного Закону державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, а ст. 126 імперативно визначає, що вплив на суддю в будь-який спосіб забороняється, держава забезпечує особисту безпеку судді та членів його сім'ї¹⁰.

⁴ Ринажевський Б. Компетенція та повноваження військової служби правопорядку (служби правопорядку) у Збройних Силах України / Б. Ринажевський // Право і безпека. – 2010. – Випуск 1. – С. 15–21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2010_1_5.

⁵ Куліш А. Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної системи України / А. Куліш. – Вид-во Сумського державного університету. – Суми, 2007. – Вип. 2. – 220 с.

⁶ Галунько В. Адміністративне право України : [навч. посібник] / В. Галунько, В. Курило, С. Короєд. – Херсон, 2015. – 269 с.

⁷ Козуліна С. Сучасні проблеми та основні шляхи вдосконалення правового статусу органів міністерства юстиції України / С. Козуліна // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2014. – Випуск 14. – С. 65–77 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2014_14_7.

⁸ Aziz Z. Huq. Judicial Independence and the Rationing of Constitutional Remedies / Z. Aziz // Duke Law Journal. – 2015. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3816&context=dlj>.

⁹ Марочкін І. Організація судових та правоохоронних органів : [навч. посіб.] / І. Марочкін. – Харків : Право. – 2000. – 270 с.

¹⁰ Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – № 30.

Необхідність закріплення в законодавстві принципу незалежності суддів має історичні передумови. У недавньому минулому (як і сьогодні) траплялися непоодинокі випадки грубого втручання в судову діяльність як партійних органів, виконавчої влади держави, так і деяких громадських організацій; на суддю впливають за допомогою засобів масової інформації, «мітингового права», часто на суддів намагаються вплинути представники органів виконавчої влади, а також депутати всіх рівнів, партій, рухів, посадові особи. Однак і в сучасній Україні протидіяти порушенням прав людини суддям важко саме через відсутність можливості незалежного виконання судом своїх конституційних функцій. У цьому можна переконалися із засобів масової інформації, де висвітлюються випадки стороннього прямого чи опосередкованого впливу на роботу суддів. Про це свідчать і самі судді: такий вплив стосується більше посади судді, рідше – народного засідателя. Вплив може проявлятися в різних формах, а саме: у вигляді безпідставних скарг на суддю, які не є процесуальними, організацій кампаній у засобах масової інформації щодо судді особисто, пікетування роботи суду, незаконних депутатських запитів щодо конкретної кримінальної справи, публічного обговорення судових процесів до винесення остаточного вироку й набрання ним законної сили, вимоги прийняти те чи інше рішення, погроз фізичного впливу, подекуди вказівок та службового тиску, свавільного ненадання належних пільг тощо¹¹.

У рамках реалізації українсько-швейцарського проекту «Підтримка судової реформи в Україні. Сприяння зміцненню незалежності суддів» було здійснено моніторинг незалежності суддів. Результати досить невтішні: інституційна незалежність (самостійність) судової влади – існує постійна загроза незалежності суддів; функціональна (процесуальна) незалежність суддів – існують загрозові тенденції порушень незалежності суддів; незалежність особистості судді – існують загрозові тенденції порушень незалежності суддів; соціальна захищеність суддів – існують загрозові тенденції порушень незалежності суддів; професійна кар'єра судді – існують загрозові тенденції порушень незалежності суддів; управління судами – існують загрозові тенденції порушень незалежності суддів¹².

З цього можна зробити висновок, що вплив на суддів здійснювався роками. Ситуацію оцінює В. Малярєнко, який стверджує, що виконавча влада намагається «реформувати» суди тому, що не має змоги реформувати медицину й освіту, економіку й комунальне господарство, не може підвищити життєвий рівень людей, і тому відволікає їхню увагу на суди. «Суди – це могутня зброя в боротьбі за владу, тому природно, що влада хоче мати свій суд. Суди – це могутня зброя в боротьбі за власність, тому природно, що бізнесові клани намагаються приборкати суди. Ось головні чинники, які спонукають до «реформування» судової системи»¹³.

Суб'єктами, які посягають на незалежність судової влади в Україні, є не тільки влада, а ще й адвокати, які намагаються підкупити суддів, а коли це не виходить, вони вдаються до різних засобів юридичної казуїстики, щоб розвалити чи хоча б максимально затягнути юридичну справу. Окремі громадяни нашої держави також не є винятком із цього правила та будь-якими способами намагаються повернути судову справу на свою користь. Наприклад, намагаються підкупити суддю, погрожують судді або його близьким, а інколи вдаються до зовсім безглузвих вчинків. Показовим є випадок, який трапився на Одещині восени: згідно з повідомленням суддів Одеського апеляційного господарського суду та Господарського суду Одеської області 5.10.2016 р. під час судового засідання в Одеському апеляційному господарському суді групою осіб, які назвалися громадськими «активістами», учинено фізичний напад на суддів із застосуванням хімічної рідини та пошкоджено майно суду¹⁴.

Звісно, що повністю досягти незалежності судам дуже важко. Насамперед це залежить від менталітету та правосвідомості громадян нашої держави. Однак потрібно намагатися змінити правову систему на краще, але пройде чимало часу, поки цей принцип хоч трішки втілиться в життя. На нашу думку, щоб зменшити тиск на суддів, потрібно розглядати детальніше аспект відповідальності за правопорушення, пов'язані з незаконним втручанням владних органів та інших суб'єктів, які намагаються порушити законність винесення судового вироку.

¹¹ Курило О. Гарантії незалежності суддів у кримінальному процесі України / О. Курило // Етичні та правові проблеми забезпечення незалежності суддів. Матеріали міжнарод. науково-практич. семінару. – Харків-Київ, 2006. – С 72–74.

¹² Моніторинг незалежності суддів в Україні / За заг ред. А. Алексєєва. – Київ, 2007. – С. 14–17.

¹³ Малярєнко В. Природа «переформатування» судової системи України / В. Малярєнко // Вища рада правосуддя. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vru.gov.ua/mass_media/778.

¹⁴ Господарські суди Одеської області вимушено припиняють правосуддя // Судова влада України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://court.gov.ua/298310/>.

Таким чином, аналіз законодавства в цій сфері дозволить нам зрозуміти, наскільки суворими є санкції, що накладаються державою за вчинені правопорушення, оскільки відповідно до Конституції України (ст. ст. 126 та 129) судді при здійсненні правосуддя незалежні й підкоряються лише закону^[10]. Тому вплив на них у будь-який спосіб забороняється, а втручання в їхню діяльність тягне за собою відповідальність згідно зі ст. 376 Кримінального кодексу України (далі – КК України), оскільки порушує порядок здійснення правосуддя відповідно до конституційного принципу незалежності суддів¹⁵.

Тож для порівняння законодавства в цій сфері ми проаналізували норми, які застосовуються найчастіше, відповідно ст. 376 КК України передбачено: 1) втручання в будь-якій формі в діяльність судді з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців; 2) ті самі дії, якщо вони перешкодили запобіганню злочину чи затриманню особи, яка його вчинила, або вчинені особою з використанням свого службового становища, караються позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років¹⁶.

Згідно з даними моніторингу та обліку звернень суддів щодо втручання в їхню діяльність (ст. 376 КК України), що містяться на офіційному сайті Ради суддів України, у 2015 р. зареєстровано 62 звернення, а з початку 2016 – 59. Але за жодним зі звернень досі не прийнято рішення з боку відповідних органів¹⁷.

Кодекс про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) у своїй структурі також містить норми, які певною мірою захищають судову незалежність. Неповага до суду, що виразилась у злісному ухиленні від явки в суд свідка, потерпілого, позивача, відповідача або в невідкоренні зазначених осіб та інших громадян розпорядженню головуєчого чи в порушенні порядку під час судового засідання, а так само вчинення будь-ким дій, які свідчать про явну зневагу до суду або встановлених у суді правил карається штрафом від п'ятдесяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ст. 185-3); згідно зі ст. 185-6 передбачена відповідальність за залишення посадовою особою без розгляду окремої ухвали суду або невжиття заходів щодо усунення зазначених у ній порушень закону, а так само за несвоєчасну відповідь на окрему ухвалу суду; згідно зі ст. 188-32 невиконання законних вимог Вищої ради правосуддя, її органу або члена Вищої ради правосуддя щодо надання інформації, судової справи (її копії), розгляд якої закінчено, надання завідомо недостовірної інформації, а так само недодержання встановлених законом строків надання інформації, судової справи (її копії), розгляд якої закінчено, Вищій раді правосуддя, її органу або члену Вищої ради правосуддя також передбачена відповідальність відповідно до КУпАП¹⁸.

Крім того, судова незалежність проголошена й міжнародними нормативно-правовими актами. У ст. 10 Загальної декларації прав людини проголошено незалежність і неупередженість суддів, які гарантуються заборонаю впливу на суддів, неприпустимістю перегляду судових рішень в адміністративному порядку, особливим порядком призначення суддів та їх незмінністю, а також іншими засобами правового захисту.

Що стосується національного законодавства, то воно також містить норми, які регулюють питання щодо втручання в незалежність судової діяльності. Так, п. 3 ст. 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» проголошує, що втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб, неповага до суду чи суддів, збирання, зберігання, використання й поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб із метою дискредитації суду або впливу на безсторонність суду, заклики до невиконання судових рішень забороняються й мають наслідком відповідальність, установлену законом¹⁹.

Деякі науковці вважають, що суд, вирішуючи правові конфлікти, завжди прагне до стабілізації соціальних відносин шляхом поновлення порушеного права, порушеної норми поведінки²⁰.

¹⁵ Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Голос України від 19.06.2001 р. – № 107.

¹⁶ Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Голос України від 19.06.2001 р. – № 107.

¹⁷ Звернення з приводу збільшення фактів незаконного впливу та погроз на суддів. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація правників України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://uba.ua/ukr/news/4620/>.

¹⁸ Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 р. – № 51. – Ст. 1122.

¹⁹ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Голос України від 16.07.2016 р. – № 132–133.

²⁰ Воскобитова Л. Суцностные характеристики судебной власти / Л. Воскобитова. – Ставрополь : Ставропольсервисшкола, 2003. – С. 119.

В умовах становлення нової правової держави питання щодо захисту прав людини стає надзвичайно актуальним, адже в його основі лежить загальнолюдський аспект та загальнолюдські цінності. Прогрес у цій сфері полягає в кардинальному оновленні й розвитку українського суспільства та його політичних, ідеологічних, економічних, правових і моральних цінностей, що неможливо без належної протидії порушенню прав і свобод людини. О. Кваша у своєму дослідженні аналізує слова відомого французького вченого М. Ажі, який зазначає: «Для того, щоб забезпечити гідність особистості, необхідно відкрито проповідувати релігію «прав людини», яка, будучи реалістичною утопією, дає можливість людині жити»²¹.

Тож незалежність судової системи повинна бути надійно забезпечена національним законодавством. Тому права та свободи людини їх судовий захист і заборона втручання інших суб'єктів у здійснення правосуддя є взаємопов'язаними та не можуть бути взаємозамінними. Слушною є думка Г. Кельзена, що судові рішення є продовженням, а не початком процесу створення права²².

Умовою незалежності суддів є встановлена законом неприпустимість втручання в їхню діяльність зі здійснення правосуддя, а також установа кримінальним законом заборона втручання в будь-якій формі в діяльність судді. Тому в санкціях нормативно-правових актів щодо злочинів проти правосуддя особливу роль відіграє група злочинів, які посягають на незалежність органів, що здійснюють правосуддя, шляхом протиправного впливу на осіб, які беруть участь у вищезазначеній діяльності. Незалежність суду – це необхідна передумова винесення судом справедливого рішення й поновлення порушеного права. Відповідно недотримання принципу незалежності суддів обумовлює нездатність суду протидіяти порушенням прав людини в Україні²³.

Проаналізувавши думки провідних вчених та відповідні правові норми, ми розробили класифікацію суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні. До першої категорії належать владні політики, до другої – посадовці органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування. Суб'єкти, які належать до цих категорій, характеризуються тим, що вони мають великий обсяг повноважень, наданих їм для виконання службових обов'язків; крім того, такі особи користуються певним псевдо-авторитетом у суспільстві та мають досить широке коло зв'язків. Тож ці чинники дають їм можливість керувати деякими суддями й диктувати свої умови. Третьою категорією є приватні особи, які зазвичай наймають адвокатів для захисту своїх прав та свобод, а ті вже здійснюють тиск та намагаються підкупити суддів; якщо ж це не виходить, то адвокати вдаються до різних засобів юридичної казуїстики, щоб розвалити чи хоча б максимально затягнути юридичну справу. До четвертої категорії ми відносимо криміногенні елементи та різноманітні громадські організації, які здійснюють вплив на суддів за допомогою погроз та неправомірного тиску на суддів і членів їхніх сімей.

Таким чином, проаналізувавши всю вищезазначену інформацію у сфері адміністративно-правового статусу суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні, ми зробили висновки, що правильне й доцільне застосування чинних нормативно-правових актів сприятиме розвитку незалежності суду. Водночас існує необхідність посилення відповідальності за посягання на судову незалежність як для приватних осіб, так і для державних службовців, що в кінцевому результаті дозволить захистити насамперед права громадян та чистоту судової системи України.

На наш погляд, до складників адміністративно-правового статусу суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні, не можна відносити їхні права, оскільки внаслідок протиправної поведінки зазначених осіб такі права втрачають свою легітимність. Відповідно складниками їх адміністративно-правового статусу є адміністративні обов'язки щодо недопущення в будь-якому вигляді втручання в діяльність суду (судді) і юридична відповідальність за скоєні правопорушення в цій сфері. Останній складник може мати як адміністративну, так і спеціально-дисциплінарну юридичну природу. Крім того, до складових частин такого статусу слід віднести заходи адміністративного примусу, які сприяють притягненню зазначених осіб до кримінальної відповідальності.

Висновки. Отже, суб'єкти, які посягають на незалежність судової влади в Україні, поділяються на чотири категорії: політики; посадовці органів виконавчої влади та місцевого самоврядування; приватні особи

²¹ Кваша О. Принцип незалежності суддів як гарантія протидії порушенням прав людини в Україні / О. Кваша // Часопис Київського університету права. – Видання №2. – 2009.

²² Кельзен Г. Чисте правознавство; пер. з нім. / Г. Кельзен. – Київ: Юніверс, 2004. – 281 с.

²³ Кваша О. Принцип незалежності суддів як гарантія протидії порушенням прав людини в Україні / О. Кваша // Часопис Київського університету права. – Видання №2. – 2009.

їхні адвокати; криміногенні елементи. Під адміністративно-правовим статусом суб'єктів, які посягають на незалежність судової влади в Україні, розуміємо взаємопов'язаний комплекс адміністративних обов'язків щодо недопущення будь-якого втручання в діяльність суду (судді), юридичну відповідальність за скоєні правопорушення в цій сфері (адміністративну й спеціально-дисциплінарну) та заходи адміністративного примусу, які сприяють притягненню винних осіб до кримінальної відповідальності за порушення незалежності судової влади.

Анотація

У статті розкрито адміністративно-правовий статус осіб, які посягають на незалежність судової влади в Україні, здійснена їх класифікація. Під таким статусом розуміється взаємопов'язаний комплекс адміністративних обов'язків щодо недопущення будь-якого втручання в діяльність суду (судді), юридична відповідальність за скоєні правопорушення в цій сфері та заходи адміністративного примусу, які сприяють притягненню таких осіб до кримінальної відповідальності за порушення незалежності судової влади.

Summary

The article reveals the administrative and legal status of persons who infringe on the independence of the judiciary in Ukraine and forming they classification. This status is understood as a complex of interrelated of administrative duties to prevent interference with the court (judge), legal liability for offenses committed in this area and administrative enforcement measures that facilitate prosecution of such persons to criminal responsibility for violation of judicial independence.

Використана література:

1. Мізрах І. «Бути чи не бути» незалежності суддів в Україні? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: mizrahigor.wordpress.com.
2. Новий словник української мови: у 3 т. / укл. В. Яременко, О. Сліпушко. – Київ: Аконті, 2008. – 864 с.
3. Скакун О. Теорія прав і держава: [підручник] / О. Скакун. – К., Алерта, 2011. – 524 с.
4. Ринажевський Б. Компетенція та повноваження військової служби правопорядку (служби правопорядку) у Збройних Силах України / Б. Ринажевський // Право і безпека. – 2010. – Випуск 1. – С. 15–21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2010_1_5.
5. Куліш А. Організаційно-правові засади функціонування правоохоронної системи України / А. Куліш. – Вид-во Сумського державного університету. – Суми, 2007. – Вип. 2. – 220 с.
6. Галунько В. Адміністративне право України: [навч. посібник] / В. Галунько, В. Курило, С. Короєд. – Херсон, 2015. – 269 с.
7. Козуліна С. Сучасні проблеми та основні шляхи вдосконалення правового статусу органів міністерства юстиції України / С. Козуліна // Теоретичні та прикладні питання державотворення. – 2014. – Випуск 14. – С. 65–77 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tppd_2014_14_7.
8. Aziz Z. Huq. Judicial Independence and the Rationing of Constitutional Remedies / Z. Aziz // Duke Law Journal. – 2015. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://scholarship.law.duke.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3816&context=dlj>.
9. Марочкін І. Організація судових та правоохоронних органів: [навч. посіб.] / І. Марочкін. – Харків: Право. – 2000. – 270 с.
10. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996 р. – № 30.
11. Курило О. Гарантії незалежності суддів у кримінальному процесі України / О. Курило // Етичні та правові проблеми забезпечення незалежності суддів. Матеріали міжнарод. науково-практич. семінару. – Харків-Київ, 2006. – С 72–74.
12. Моніторинг незалежності суддів в Україні / За заг ред. А. Алексеєва. – Київ, 2007. – С. 14–17.
13. Маляренко В. Природа «переформатування» судової системи України / В. Маляренко // Вища рада правосуддя. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vru.gov.ua/mass_media/778.
14. Господарські суди Одеської області вимушено припиняють правосуддя // Судова влада України. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://court.gov.ua/298310/>.
15. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III // Голос України від 19.06.2001 р. – № 107.
16. Звернення з приводу збільшення фактів незаконного впливу та погроз на суддів. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація правників України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uba.ua/ukr/news/4620/>.

17. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР від 18.12.1984 р. – № 51. – Ст. 1122.
18. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. № 1402-VIII // Голос України від 16.07.2016 р. – № 132–133.
19. Воскобитова Л. Сущностные характеристики судебной власти / Л. Воскобитова. – Ставрополь : Ставропольсервисшко-ла, 2003. – С. 119.
20. Кельзен Г. Чисте правознавство ; пер. з нім. / Г. Кельзен. – Київ : Юніверс, 2004. – 281 с.
21. Кваша О. Принцип незалежності суддів як гарантія протидії порушенням прав людини в Україні / О. Кваша // Часопис Київського університету права. – Видання №2. – 2009.

Сергій Кічмаренко,
здобувач

Науково-дослідного інституту публічного права